

La Veu de la Comarca

BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA

Setmanari Regionaliste de Tortosa

ANY I.

PUGNA PRO PATRIA.

NUM. 7.

LA CATALUNYA QUE VOLEM.—«Lliure, ni dominada, ni dominadora y respectada de les regions germanas.—Estimada per son valer al exterior y temuda per sa forsa.—Acullit com a propi al foraster que á trevallar hi vinga. Y á manar y á cobrar, á fer lleys y á judicar, cada hu á casa seva, que prou hi té que fer pera enténdreshi. Els empleats de la terra y pochs, actius y intel·ligents.—Ennoblida, altra vegada en llibres de tot saber, la que fou llengua de Sants y de Reys.—Las universitats y escolars tornadas a son esser: obradors d'avenços de la ciencia y planter de filosofhs y juristas. A fora la ensopida rutina.—Intimament unida á la vella Catalunya, gloriosa en sa historia y tradicional en sas lleys y costums, una Catalunya nova, de vida expansiva y en constant progrés, seriament religiosa y ilustradament tolerant.—Repobladas las montanyas per grans boscos, trescant pels singles els corredors enginyers moderns, trayent del terrer y de las minas els fruits y minerals. Las aigües de sos rius saltant de resclosa en resclosa movent enginyers del treball.—Conservats com reliquias els monuments enruntats o antichs y alsarne d' un art fill lligitim del antich criat en els avenços actuals. Voltar las vellas poblacions historicas de populosas y amplias ciutats modernas.—Ports oberts als productes de tots llochs; assegurats ab tractes d' una nació seria; veure al potentat ab afany de ser estimat y útil á la Patria y al obrer intervindre en el govern donantli lo que cristianament y per dret li pertoca.—Volem deixar á nostres fills aquesta Catalunya gran avuy, com ho fou pera son temps la de nostres passats.—Per obtenirho tenim lo precís: Força, riquesa y inteligencia. Reprimim el vici del egoisme y exaltèm la virtud que á cap ens manca: L' amor á la Patria.»—LLUIS DOMENECH Y MUNTANER.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Tortosa al mes. 0'50
Fora semestre. 3'00

DIRECCIÓ Y REDACCIÓ
Carrer del Parque, N.º 8.

Tortosa 22 Febrer de 1903.

La Redacció no fa seus los conceptes ni continguts dels articles firmats ó copiats.

SANTORAL

Diumenge 22, Quinquagésima. La Catedral de S. Pere en Antioquia y s. Abili b.—(I. B.)—Dilluns 23, S. Pere Damia b. y dr. y sta. Margarida de Cortona.—Dimars 24, (Abans f) S. Matias ap. y sta. Primitiva mr.—Se tancan las velacions.—Dimecres 25, de Cendra S. Cesari b. y Avertano cfs.—Desde avuy al 19 d' Abril se guanya la indulgencia de la Butlla, y rebent los Sants Sacraments se pot elevar á plenaria.—Abstinencia de carn.—Absolució general en la Mercé y Trinitat.—Dijous 26 Ntra. Sra. de Guadalupe de Méjich y s. Porfirio b. cf.—Divendres 27, Sant Leandro arq. de Sevilla dr. y s. Baldomero.—Abstinencia de carn.—Dissapte 28, S. Romá ab. y cf. y s. Rufy y comps. mrs.

Lo Catalanisme y ls obrers

III Y DARRER.
Lo catalanisme suprimeix la tributació per consums y crea l' impost progressiu.
La tributació per consums queda tan radicalment suprimida, que en la assamblea de Balaguer s' acordá «Que no s' imposará contribució que directa ó indirectament descansi sobre 'l consum de materias de primera necessitat» afirmació clara y categorica que no pot donar lloch á dupte ni vacilació de cap mena.
En quant al impost progressiu, queda clarament prescrit per lo catalanisme quan diu «que 'ls impostos se combinarán de manera que 's contribuexi á las cargas públicas sobre la base d' una repartició gradual y progressiva en relació á la quantia dels ingresos ab que cada hu conti» y quan afegeix: «Per rahó de la quantia dels beneficis se dividiran los contribuyents en diferentes classes, y si bé 'l tipo ó tant per cent de contribució será 'l mateix pera totas ellas, no obstant, als efectes de la contribució ó repart entre 'ls contribuyents, se formarà en cada classe una escala gradual que correrá de una cuota mínima á una máxima, y prudencialment y tenint en compte lo capital esmersat y demés circunstancias dignas d' estima, se fixará dintre de dita escala la quota que á cada contribuyent correspongui.» Y finalment, al parlar de la contribució sobre 'ls ingresos, estableix que aquesta será *gradual y progressiva* y que *la progressió será ascendent en relació á la quantia dels ingresos; de manera que 'l tant per cent que deurá pagarse será major quant més crescuts sian los ingresos de que 's disfruti.»*

La doctrina catalanista está inspirada en un criteri tan ampliament favorable al proletari, que ab sols examinar ab serenitat los punts de vista assenyalats en aquesta serie d' articles, y que no son mes que fitas reveladoras de tot un sistema, se comprén y explica que no hi haja cap partit polítich en aquest veíl y decadent Estat espanyol, ni 'l que tingui la pretensió d' esser lo més radical y fins propar al socialisme, que pugui comparar son credo ab lo del Catalanisme.

Aném los catalanistas á la devantera del progrés modern, y per aixó entre nosaltres hi caben tots aquells que professan ver amor á Catalunya y dintre de nostre amplíssim esperit de tolerancia, poden venir ab nosaltres, pera ajudar nos á obtenir la lliberació de nostra terra, tots aquells que acceptan los nostres ideals autonómichs ab tota sa integritat, y los reconeixoshi l' abrás de germanor sense preguntárholsi lo que pensan en tot alló que no afecta de modo directe y immediat al nostre programa.

Aném los catalanistas á las primeras rengleras del moviment sociològich modern, y per aixó treballém pera la redempció del humil y del pobre, y per aixó constituim una esperansa positiva pera l' obrer, donchs ab nostre programa s' hi fixan las línias generals de la seva emancipació; práctica de emancipació una gran servitut moral, lliurantlo del servey militar, y emancipació positiva d' una gran servitut material; lliurantlo de la tributació á base de capitació y de tota contribució sobre quantitat inferior al jornal d' un home y proclamant com á sistema general lo del impost progressiu.

Temensa injustificada

Mentres uns ens bescantan, als catalanistes, de clericals, oscurantistas y retrógados, altres al revés; ens dihen liberals, avansats, massóns y atéus.

Als primers no cal escarressar-se en rebátrels; prou saben que, pera ells, qui no es un menjapellans es un jesuít. Als segóns es al qui, pera nosaltres, convé més predicarhoshi qu' es lo catalanisme.

El nostre poble, que després de tantes bregues polítiques-religioses, está acostumat á sentir parlar de programes ben definits y sobre tot ben radicals, però que prescindeixen boy sempre de la marxa, de les necessitats y del

modo d' esser d' una nova generació que s' evoluciona, li es molt esquerep y dú de comprendre 'l nostre, que res te de ben definit.

Aquesta darrera asserció pot ser extranyará a n' algú, mes no hi ha de qué. Les Bases de Manresa en quan á la substancia no 's poden cambiar, però si que 's deuen informar detalladament conforme l' esperit popular que les implanti; en aquest sentit ho dihem. Ab lo qual volem significar qu' al indicarse 'l nostre programa en tota sa totalitat deuen enmollirse ab relació a aquell modo de ser que tinga la societat catalana. Per aixó 'les Bases de Manresa tenen, forzosament, lo camp obert a l' informació o, tal vegada millor dit, á l' encarnació que servant la substancia pugan rebre, com han de rebre, de l' influencia dels elements *morales*, tencions expansives de la vida d' un poble, que constitueixen la nacional.

Costa d' entendre aixó a n' aquells qu' han begut en les fonts d' un partit polítich; aquets voldrian un programa definit, tancat y ab la potestat en engregar anatema a n' aquells qui no s' hi reglamentan al peu de la lletra. Mes aixó no 's pot ni 's deu donar en un programa que 's la síntesis d' un poble subjugat y que desentense dels lligams opressors demana com a capdalt fi sa autonomia. Lo catalanisme té les portes obertes a tothom; no les pot tancar a ningú que de cor estimi á Catalunya, porque 'l catalanisme es una acció social, y a n' aquesta tan sols es dada la potestat d' encarnar el seu esperit en ses Constitucions y definir sa forma governativa.

D' aixó, donchs, s' en dedueix que 'l programa catalanista, que no pot cambiar en substancia, sentirá l' influencia bona ó dolenta dels elements que l' informin el día en que, aixecat l' esperit popular del seu ensopiment, pugan esser Catalunya autònoma.

Que será autònoma, les lleys de la naturalesa y 'l moviment nacionalista de tota l' Europa, retornant cap a l' esperit particularista ens ho dihen. La nostra causa es lo despertament d' un poble que naturalment farà sont fet.

¿Com será aqueixa Catalunya autònoma? Dels elements que informin sa Constitució, son nou modo d' esser depén. Si son ca-

tòlichs, Catalunya será autònoma y catòlica, y si no ho son, Deu sab lo que será aleshores.

Ará que pensin y reflexionen els catòlichs catalans, y vegin si ab la llur apatia no contribuexen á la preponderancia dels elements liberals en lo porvenir de Catalunya, qu' es lo mateix que ser enemich d' ella y del catalanisme que indica sa deslliuració.

Es hora ja, per tant, de que 'ns acollém tots y deixém de banda les lluites polítiques y personals, que sont miserias y rancúnies al costat de la causa mil vegadas santa de Deu y de la Patria.

Ayant, donchs, fora temences injustificades, y entrém ab peu ferm en lo camp del catalanisme, que de nosaltres ha d' esser, com hi ha mon, l' esdevenidor de la da Patria, en sa génesis profonament cristiana.

J. Jordá.

Los explotadors y propagadors de la moral universal

Ab la mateixa tranquil·litat ab que descriueren l' assassinat descriuhen are l' atach historich de la Cecilia. Tot lo que era indignació fingida allavors dels cops de planxa, es are commiseració fingida pels xiscles, desmay y riallas bojas d' aquesta desventurada.

Ells los covan los crims cubrint d' aureola als criminals; ells planyen á las sevas victimas, y ells se tornan á pendre interés pels condemnats quan la argolla amensada d'arhoshi la mossegada.

Y aixis aném teixint la novela de la vida, que resulta trista realitat de la mort al comensament y al acabament de cada un dels seus capítols.

La varen enganyar á la Cecilia 'ls diaris que li cantaren la seva odisea á Barcelona y á Puigcerdá; la va enganyar lo director de la Presó que la sorti á rebre y li va donar lo bras porque hi pogués fer triomfal entrada; la varen enganyar los que la varen visitar en aquestos mesos de reclusió; la varen enganyar quan ressenyaren las festas de Nadal que tant varen enamorar á la Teresa Humbert; la va enganyar lo públich que assistia ple de tafaneria á las audiencias del seu procès, y la enganya are fent veure que s' han compadit del seu desmay y dels seus xiscles y de sas bojas rialladas d' historica.

Bona proba de que tot s' ho prenen de broma 'ls periodistas y 'ls tafaners y molts dels advocats, son las felicitacions que devant per devant d' una dona que tenia la mort al demunt dirigiren al fiscal, que ab tota fredor li aná esgranant lo seu crim, desfent una per una las suposicions que la podien afavorir y rabejantse en los detalls que la feyan més odiosa.

La Cecilia era aixó y alló; la Cecilia ho va fer aixís y aixís; la Cecilia no té perdó de Deu; la Cecilia.. Sí; tot ho era aquesta Cecilia que va entrar triomfant á la presó de Madrid; la Cecilia que, desmayada troba cors seusibles en cada un del assistents á la trista escena de sa condemna; la Cecilia que ho remourá tot lo dia que la tanquin á la capella.

També ho dich jo, pobre Cecilia! Pero pera que no 's trobes en sa trista situació d' avuy ja ho deya quan era noya; quan no havia pensat encara quan la preso era nuuy, morituu, tant lluny com los llumets de las rondallas. Ho dich avuy; y ho deya avans y tinch los meus duptes de si una societat que glorifica als criminals té dret pera portarlos al suplici, de si d' una presó hont una hi entra ab tanta cerimonia 'n pot sortir ab lo buixí al darrera. Tinch més que duptes. Li nego aquets drets á una societat que llegeix afanyosa la glorificació del crim, que contempla ab goig lo retrato del criminal, qu' en un acte tan solemne com es lo de una condemna de mort felicita per son *brillante informe* al fiscal que l' ha demanada.

Quin efecte li tenia de fer al fiscal, com á home de conciencia que es, de segur, que 'l felicitesin per un acte que en la soletat del seu despaig li ha d' haber fet llenzar avans tantas llágrimas? Quina comparació té de fer entre tant de condol per lo desmay de la Cecilia y tanta felicitació per haber demanat en *brillante informe* la mort de la esbojorada balladora de Puigcerdá?

Quins drets té una societat tant Carnestoltas per usar d' una pena tant terrible?

Crech que en rodó se li poden negar, si darrera del assés que va al pal no va á la presó 'l periodista que 'l glorifica després d' haverli fet agafar paladar pel crim ab ressenyas de festas y de *juergas* en que la sang y 'l vi van á dojo.

Té d' acabar aixó, y, sino, passarem la meytat de la vida ressenyant crims y l' altra meytat ressenyant sentencias.

Si fins escatant seguidament la terra no podem fer perdre l' agram, com no 's té d' extendre si 'l cuyme com una planta de jardí?

Es gros lo crim d' aquesta des-

Rolg y altres, pertoneixents tota ellals apartita centralistas.

Els beneficis realitzats per la Corollera '1 1902, pujen a 1.204.947 pessetes, repartintse als accionistes 40 pessetes al Juny y 50 el segon semestre, ó sia un dividendo de 90 pessetes equivalent al 18 per 100 del valor nominal dels títols, aixó sens comptar el que cada fabricant guanya ab el treball de les seves fabricues.

Ha sortit a Cervera lo primer numero de *La Veu de la Segarra*, portaveu del Centre Regionalista d' aquella població y sa comarca.

Tot l' esmentat numero respira un intens amor a Catalunya y fervents desitjos de treballar en pró de la causa de nostra terra.

Establirem gustosos lo cambi ab l' esmentat company, al que desitjem llarchs anys de vida.

Lo Jurat que ha conegut del procés contra la Cecilia Aznar, quina causa ha cridat tant l' atenció a Madrid, doná veredicta de culpabilitat, dictant lo Tribunal de Dret sentència en que 's comdemna a dita processada a la pena de mort.

S' han proclamat definitivament com a regionalistes pera la diputació a Corts per Manresa, a D. Leonci Soler y March, per Vich, a D. Raymond d' Abadal, per Vilafranca a D. Pere Muntanyola y per Olot, a D. Francesch Albó.

Las lletras catalanas y el catalanisme acaban de rebre una sensible pérdua ab la mort del distingit escriptor y ferm catalanista En Marián Vayreda,

(Q. A. C. S.) autor de «Sang nova.»

Per la prempsa y segons les noticies rebudes d' Olot, fou una verdadera manifestació de dol l' enterro del malaguanyat novelista catalá En Marián Vayreda y una complerta proba del respecte y amiatat que per ell sentian los olotins, com en justa correspondencia del gran amor que ell sentia per sa vila nadihua, donch pot ben dirse que tot Olot acudí a tributar l' últim homenatge a son fill predilecte, acompanyant ses despulles a sa darrera estada. Totes les classes socials hi eran en nutrida representació; lo féretre que era de roure ab tancadures y aplicacions de ferro forjat, fou portat en brassos de treballadors de la casa «El Arte Cristiano», quins també costejaren una artística corona dedicada al ilustre finat.

El aficionats a estudis històrics referents a Catalunya, están d' enhorabóna ab la publicació d' una obra molt important y voluminosa que acaba de fer l' erudit autor francès en Josép Calmette, titulada *Louis XI, Jean II et Revolution catalane*, en que s' estudia minuciosament una de les épocas més interessants de la nostra història.

Lo Camp de Tarragona, publica la següent carta del senyor Bisbe de Perpinyá al Reverendíssim Sr. Bisbe d' aquella ciutat ab motiu de la projectada supressió d' aquella diócesis, pel govern espanyol.

«Ilustríssim y Reverendíssim Senyor y Germá: He rebut y llegit ab mol gust la carta pastoral que V. S. se ha dignat enviarme y de tal atenció li 'n dono las gracias las mes corals.

M' adhereixo y m' acosto de

tot mon cor a la vostra defensa eloquentíssima dels drets seculars de la Iglesia primacial d' Espanya.

La Seu d' Elna ha tingut y té encara molts llasos de germanor ab la de Tarragona. Alguns Bisbes d' Elna foren trasladats a Tarragona, entre ells es de citar el gran Bisbe Joan Terés (1) que fou vis rey de Catalunya, quinas constitucions provincials foren usades y encare tenen vigor en la meua diócesis.

Antes de suprimir la seu primacial de Tarragona tindrà necessitat S. M. lo Rey d' Espanya, d' esborrar dinou sigles d' historia religiosa, no sols de las provincias del Nort d' Espanya sino de las del Mitjdia de la Fransa, quinas iglesias han sigut iluminadas per la Llum de Tarragona com la terra per lo sol.

No crech jamay que lo soberá Pontif doni son consentiment a la perpetració d' aytal crim contra la Religió y contra l' historia....

7 Juli, Bisbe de Perpinyá.

Segons diu un periòdich de Reus, a las pocas horas d' haberse acabat aquesta última vaga, fugí d' aquella ciutat lo caixer de la Societat d' obrers peons,

(1) Eixe bisbe ba regi la diócesis tortosina desde el Juny de 1586 al mateix mes de 1587 en que va sé trasladat al arzobispat de Tarragona. No vá tindre aquí ocasions de demostrá les seues grans dot, per lo curt temps del seu episcopat, morint en Barcelona en 1593, sent Virrey de Catalunya. Descansen los seus osos en la Catedral de Tarragona, en sepulcre de mármol, entre mitg de dos capelles per ell construïdes. (N. de la R.)

enduyensson 1.200 pesetas pertoneixents als seus consocios.

Se diu, y no sabem si aquesta vegada será vritat, que en lo próxim mes de Mars comensará l' nou horari de correus, per mitj dels qual lo tren procedent de Valencia, passará per aquesta ciutat a les tres de la tarde.

Ha mort a Viena l' arxiduquesa Isabel mare de la Reina Regen. Aquesta arribá ahir a la capital d' Austria.

Se troba en aquesta ciutat lo nostre distingit amich y savi astronom D. Joseph Landerer, a qui desitjem bona estada.

Llegim que la junta nombrada pera l' foment de l' escuadra espanyola estudia 'is presupostos navals d' altres nacions.

D' este estudi s' ha deduit que Espanya necessita setanta milloons de pessetas per la reconstrucció de l' escuadra.

Després de passats nou messos desde l' dia que l' desgraciad obrer Santiago Rodríguez Bellmose, sufri l' accident, que li ocasiona la perdua de l' ull dret, matxaçant pedra al carrer de la Ciutat, per compte del Municipi, esta es l' hora qu' encara no se li ha pagat lo que la lley ordena.

Veyent lo pare del mentat obrer, l' abandoné en que 's tenen esta classe d' assumptos pel nostre Municipi, se veu obligat a portar al tribunals a dita corporació, pera que d' esta manera no resulte tan vergonyosament burlada en aquesta ciutat la lley d' Accidents del treball.

Del dia 20 al 27 del corrent, se cobrarán en eixa en lo punt

acostumat las contribucions directas del primer trimestre del present any.

L' alcalde de Barcelona Sr. Monegal disapte ultim va proposarse dimitir el càrrech pero després de moltas anadas y tornadas la cosa no ha passat a majors continuant desempenyant el càrrech a gust dels que li varen dar qu' espera li premiarán ab una cinta ó creu, qu' es lo que ara está de moda.

Abuy dissapte han quedat arregladas las oficinas que la sucursal del Banch d' Espanya ha montat en la casa de D. Joan Brunet cantonada a la Plasa d' Alfonso XII d' aquesta ciutat, obrintse tot seguit al públich de moment las horas de despaixx serán de 9 a 1.

Aquets últims dias ha tingut lloch la benedició de una capella en la illa de Buda, construïda a espensas del seu propietari D. Lluís G. Pons y Enrich diputat a Corts per Berga, Ab tal motiu foren molts los que 's trasladaren a dita illa en le que despres de feta la benedició de capella per l' ilustríssim Sr. Dr. D. Joan Benlloch, Bisbe de Hermólis y y Admidistradó Apostólich de la Diócesis de Solsona va administrar el sacrament de la Confirmació a més de dugues centas personas, algunas d' ellas d' edat bastant avansada.

Digna de tota alabansa es l' exemple qu' está donant el senyor Pons fertilisant y colmatejant terrenos fins fa poch completament abandonats, proporcionant d' aquesta manera treball y mes bonas condicions higiénicas als habitants d' aquella gran planuria.

Tortosa: Imp. Foguet, P. Hospital

capitolo Tercero

CAPÍTULO TERCERO

Prosigue en la antigüedad del nombre de Tortosa, por Autores antiguos y modernos.

He parecido confirmar lo dicho con un pedaço de memorial que hizo el discreto Iusepe Torner ciudadano desta Ciudad de Tortosa, hombre cuerdo, y entendido y versadísimo en el Archivo y escrituras desta Ciudad: y lo puso en forma el Doctor Micer Silberio Bernat, varon docto y grave, por parecerme será eficaz testimonio para nuestro propósito. Dize pues en el numero 3. F. 5.

El tiempo es padre del olvido, el cual sepulta las grandezas de las Monarquias, y Reynos, y los hechos heroycos de los varones Ilustres, como lo dize Menander el Comico: *Tempus autem aufert omnia, et oblivionem inducit*: Y así con el estan olvidadas muchas insignes proezas de la Ciudad de Tortosa, y de sus hijos; los cuales desde su fundación, atendieron mas a servir, derramando su sangre, y perdiendo las vidas por sus Reyes y Señores, y por su Patria: que ha hazer comentarios dello. Es Ciudad muy antigua, é Ilustre, y dejando lo que Beuter dize en su Coronica cap. 9. li. 10. que Brigo reynó en España el año 399. despues del diluvio, y fundo una Ciudad que se llamó Lercosa, ó Lercaosa; la qual

mas no convienen todos en su nombre, como se verá en lo que se sigue.

Los Geógrafos que han hecho la descripción de España hazen memoria de que hubo en ella una ciudad llamada Tartesia, la qual por discurso de tiempo se llamó Carteya, y despues Tarifa; y porque no ay pueblo que en el nombre se parezca tanto a Tartesia como este de Tortosa, creyeron ser esta. Y el que arromango a Tito Livio, dijo ser Carteya Tortosa, mas sin ningun fundamento.

Otros dijeron que se llamó Turtula, por otros pueblos que se dijeron en España Turtulos, ó Turiditanos, y alguno afirmó que se llamaba Tulcis, y es Pedro Miguel Carbonell, y fundase en lo que dijo Pomponio Mella, describiendo la costa de España. Empero ni Carbonell acertó a arromancar el vocablo, pues por dezir Tulcis, le dijo Tulas, ni menos entendió lo que allí escribió Pomponio, que ni toma a Tulcis por Tortosa, ni Tulcis es nombre de ciudad, sino de rio, como claramente se collige por lo que escribe el mesmo Pomponio, y así lo declara Calepino en su Vocabulario de nombres propios. Las palabras formales de Pomponio son estas. *Inde ad Tarraconam parva sunt oppida, Blada, Illuro, Betullo, Barcino. Subur, Tolibi. Parva flumina Betullo: iuxta locis montem Rubricatum in Barcinonis littore. Inter Subur et Tolibi maius Tarraco. Vrbs est in his oris maritimi marum Opulentissima, Tuclis eam modicus amnis super, ingens Hiberus deorsum attingit*. Pues como se puede sacar de semejantes palabras que Tulcis sea Tortosa, ni menos población, sino rio: y será el que aora llamamos Francolí, que passa junto a Tarragona. Bien han osado dezir algunos que este adverbio *deorsum*, abia de dezir Dertosam, y parece estubiera mejor la clausula, y mas cierta la descripción: mas como quiera que sea nunca Tulcis será población, sino *Modicus amnis*, como dize el Autor. En lo demás es cierto que Tortosa nunca ha tenido otro nombre sino Dertosa ó Dertusa, despues que perdió el antiguo nombre de Ibera, como largamente diremos en su lugar. Esto se colige de lo que hallamos escrito en libros de gravísimos Autores, antiguos y modernos, y tambien de lo que se halla esculpido en

MORESO

Gran botiga de calsat
de totes classes

SABATES Y BOTINES D' IVERN

Confecció esmerada pera 'ls que tenen los peus delicats.
Casa fundada l' any 1866.

PREUS FIXOS VENTES AL CONTAT.
PLASSA DE LA SEU Y ARCH DEL ROMEU
TORTOSA

Llibreria fundada 'l sigle XVII

Francesch Mestre TORTOSA

PUBLICACIONES CATALANES:

- Obres de Mossen Jascinto Verdaguer
- " Tomás A. Rigualt
- La Santa Missa—llatí y catalá—pasta 1 peseta
- Lo catalá devot—nou devocionari—pasta 1 peseta
- Los set diumenges de San Joseph—pasta 1 peseta
- " rústica o'50 peseta
- Doctrina cristiana—cartonet—o'50 peseta

DEPOSIT DE PAPERS, CROMOS Y ESTAMPES

A. OLIVERES

METJE

Ex-alumne del Hospital de Paris.

Ex-ajudan de la Clínica de malalties dels ulls del
Dr. Galezowski.

CONSULTA DE 11 A 1 Pasatge Franquet, Pral.
TORTOSA

Sin empleo de capital, buena ganancia diaria; se obtiene escribiendo a G. A. B.—Casella Postale, N. 196 Milán (Italia).

ARTHUR MESTRE

Gran surtit de Petaques, Paraygues, Pipes, Parasols, Bastons, Colls, Punys, Mitjons, Juguets, Puntilles, Brodats, Perfumeria, Acordeons, Objectes pera regalos, y tota clase d' articles pera barbers.

GRAN SURTIT DE QUARTINES JAPONESES EN CARTO DE TOTES MIDES Y VENTALLS DE TOTES CLASSES, CORBATES, QUINCALLA, GUANTS, etc
Carrés d' En Carbó 11 y 13 y Pescadors 1.
TORTOSA.

¡INCREDIBLE VERDAD!

Unica y veritable ocasió para gastar los quatroros comical en regalos d' importancia, quin valor supera sempre al seu cos. Objectes d' or de ley garantizat (18 quilats) y coluarnadors brillants, quitament perfectes, de més válua, per son constant esplendor y limplesa, que 'ls veraders. Descomposició de llum, limplesa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

5.000 pesetas

á qui distingixi aquestos brillants Alaska dels lilegittims. Gran Premi en la Exposició de Paris.
Anell pera home, or brillant 50 ptas.
" " " brillant molt gros 100 " "
Agulla pera home. 25 " "
Anell pera senyora ó senyora-reta. 50 " "
Arracades (parell) pera senyora-reta. 25 " "
Arracades (parell) pera senyora 25 " "
Arracades (parell) pera senyora 50 " "
Arracades (parell) pera senyora 100 " "
Arracades (parell) pera noyas (verdader regalo) 25 " "
Medallas oro de ley, en la figura de la Purissima, esmalte de Florencia, y brillant Am: Alaska 100 " "

S'envian per correu franch de tot gastos, en caixetas certificadas y declaradas mercancias, pera tota Espanya é lilles. No se servirá cap pedido que no siga antes convengut el pago.
Pera la mida de les anells basta pendrer en un fil la grosaria del dit.
No 's fan desquents; no 's donen presentacions ni 's envien mostres. Gratís y franch el Catálogo ilusttrat.
Al comprador que no estiga conforme ab la mercancia si li tornaran los quatro toseguit.
Dirigitse al representant general y únic de la Societat Or y Brillants.
Am: Alaska, G. A. Bayes, Corso Romano 104 y 106, Milán. (Italia)

Drogueria, Perfumeria, Ultramarins, Comestibles y Colmado

Vd. de F. Canivell y Sala

Angel, 6 y 8.--TOTOSA

Complert surtit en

Pastes para sopa	legittimes de Mallorca.	Sucres
Conserves de totes classes	Abadeijo 1.ª, coa foradada	Cafés
Manteques	Formatjes	Cacaos
Embutits	Fiambres	Thés
Articles fotografichs	Productes quimichs	Chocolates
Aigües minerals	Específichs nacionals y estrangers	Bombons
Colors y barnisos	Broches y pinsells	Galletes y biscuits
Barnis mineral		Aizarops y horchates
		Carburo de calci
		Petróleo refinat
		Explosius, mechés y perdignons
		Abonos
		Sofres
		Sulfat de coure
		Llavós

Vins de taula, generosos y champanys

Licors del pays y extrangers

piedra y en metal, que son las dos cosas mas durables del mundo.

Primeramente Plinio de natural historia en el libro 3. ca. 3. haciendo la descripción de las Provincias, y poblaciones de España, dize así: *A. Tarraconæ disceptant populi quadraginta quatuor, quorum celeberrimi Civium Romanorum Dertosani, Bigargitani, Ceretan;* Bien es verdad que en otros libros del mismo Plinio he leydo Dertusani, y no Dertosani; será por ser más antiguo el nombre Dertusa, como se vera que no el de Dertosa. Estrabon, excelente Geografo en el 3. libro le da el mismo nombre, diziendo Dertosa Colonia; ya se ve como la haze Colonia población de Romanos, y la llama Dertosa. Claudio Tolomeo, antiquissimo Cosmografo, en el libro 2. capítulo 6. en la tabla de Europa la nombra Lertosa, mudando la letra, D en L, será por ventura por falta de la Impresión, ó por hablar de tan lejos: Y no lo dudo, porque en otras impresiones he leydo del mismo Tolomeo, Dertosa. Calepino en el Vocabulario de los nombres propios, pone á Dertosa Vrbs Hispanice, y condena el nombre de Lertosa, que escribe Tolomeo. Lucio Marineo en la vida de don Ramon Berengue, Conde de Barcelona, dize *Si quidem anno sequenti, nobilibus Barcinonæ Principatus adiuvantibus. Dertosam civitatem, quam Mauri rursus occupaverant, ob sedit.* Florian Docampo, moderno, y muy solícito escriptor, y gran Coronista de España escribe tambien que tenia nombre de Dertosa: Esto es lo que se halla escrito entre estos excelentes Autores, dignos de ser creydos. Sin esto hallamos en una piedra de laspe, la cual se halló dentro del Aseo de Tortosa, abriendo unos fundamentos para la Capilla del Arcediano Garret, 12. palmos bajo de tierra, esculpido un Epigrama, el cual pondremos más adelante, y en el se verá que la nombra Dertosai, que es genitivo antiquissimo. Sin esto en unas medallas de metal, que allí mesmo se hallaron, tan antiguas, que no se sabe el tiempo en que fueron hechas, las cuales han visto y leydo muchos desta Ciudad, en la cuales se ve tambien grabado el nombre de Dertosa. Demanera, que por todo lo que tengo dicho se muestra clarissimamente que esta Ciudad tubo por

nombre Dertosa, y no Carteya porque Carteya Tolomeo dize que es Cartagena, ni menos Turtula, ni Tulcis, como han creydo algunos. De donde se collige que el nombre de Tortosa es antiquissimo. El Doctor Geronymo Pujadas (y tomalo de Beuter) dize que en tiempo del Rey Brigo se llamó Ilarcao-sa, haziendola cabeza de los pueblos Ilarcao-ses. Empero el Padre Diago, en las Coronicas del Reyno de Valencia, parte primera capítulo quinto prueba lo contrario, diciendo que Tortosa nunca ha sido Ilarcao-sa, porque en un mismo tiempo se hallan estos dos nombres.

(Faint, mostly illegible text, possibly bleed-through or a second column of text.)